

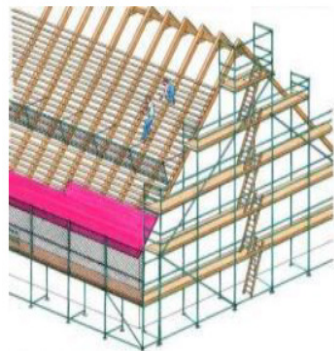
ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΥΨΟΣ

Η εργασία σε ύψος αποτελεί δραστηριότητα πολύ υψηλού κινδύνου, αφού η πτώση από ύψος είναι μία από τις κυριότερες αιτίες σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων. Τα πιο συνηθισμένα ατυχήματα προκύπτουν από πτώσεις από σκάλες, μηχανήματα, ανοιχτές άκρες, εύθραυστες στέγες κ.ά. Για κάθε εργασία σε ύψος, ακόμη και αν είναι μικρής διάρκειας, απαιτείται προσεκτικός προγραμματισμός προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι ατυχήματος.

Η εκτίμηση των κινδύνων για τις εργασίες σε ύψος πραγματοποιείται πριν από την έναρξή τους. Για να αποφεύγονται ή να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά οι κίνδυνοι κατά τις εργασίες αυτές, πρέπει: να παρέχεται ο απαραίτητος εξοπλισμός, οι κατάλληλες τεχνικές λύσεις και ασφαλείς μέθοδοι εργασίας, να τοποθετούνται τα κατάλληλα προστατευτικά μέσα και να εφαρμόζονται τα κατάλληλα συστήματα εργασίας. Πολλές εργασίες, σε χώρους που βρίσκονται σε ύψος, διεξάγονται μέσα ή κοντά σε ηλεκτρικές εγκαταστάσεις ή ηλεκτρικούς αγωγούς όπως: εναέρια σύρματα, σταθμοί μετασχηματισμού ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ραδιοτηλεοπτικοί πομποί κ.ά. Δεδομένου ότι πολλές από αυτές εκτελούνται όταν οι εγκαταστάσεις βρίσκονται σε λειτουργία, πρέπει κατά την εκτίμηση των κινδύνων, να λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη και οι ηλεκτρικοί κίνδυνοι.

Η εργασία σε ύψος εκτελείται μόνο όταν οι καιρικές συνθήκες δεν θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Για κάθε εργαζόμενο, ο εργοδότης πρέπει να διαθέτει Ιατρική Βεβαίωση Καταλληλότητας για Εργασία σε Ύψος. Στους εργαζόμενους πρέπει να παρέχεται εκπαίδευση κατάλληλη και ειδική για τις προβλεπόμενες εργασίες και ιδίως όσον αφορά στις διαδικασίες διάσωσης.

Προτεραιότητα πρέπει να δίνεται στα μέσα συλλογικής προστασίας όπως κιγκλιδώματα, δίκτυα προστασίας κ.ά. έναντι των ατομικών. Αυτά τα μέσα πρέπει να έχουν κατάλληλη διαμόρφωση και αντοχή ώστε να αποτρέπουν ή να ανακόπτουν τις πτώσεις και να προλαμβάνουν, στο μέτρο του δυνατού, τους τραυματισμούς.

Εικόνα 1

Πηγή: Κώδικας πρακτικής για την εκτέλεση εργασιών σε ύψος

Όταν η εκτέλεση μιας εργασίας απαιτεί την προσωρινή αφαίρεση μιας διάταξης συλλογικής προστασίας έναντι πτώσεων, πρέπει να λαμβάνονται άλλα αποτελεσματικά μέτρα ασφαλείας. Η εργασία δεν μπορεί να εκτελεσθεί αν δεν ληφθούν προηγουμένως τα μέτρα αυτά. Μετά το

πέρας της εργασίας οι διατάξεις συλλογικής προστασίας πρέπει να επανεγκαθίστανται άμεσα.

Οι εργαζόμενοι πρέπει να κάνουν χρήση ΜΑΠ όπως κράνος, κατάλληλα υποδήματα ασφαλείας και άλλα μέσα ατομικής προστασίας, ανάλογα με το είδος της εργασίας και τους κινδύνους, όπως και ολόσωμης ζώνης ασφαλείας.

Εικόνα 2: Π.Δ. 105/95

Η σειρά προτεραιότητας μέτρων πρόληψης για πτώση από ύψος είναι:

Εξάλειψη: Αν είναι δυνατόν και πρακτικά εφικτό, να μην υπάρχουν καθόλου επιφάνειες σε ύψος ή οι εργασίες να εκτελούνται με εναλλακτικό τρόπο χωρίς έκθεση εργαζομένου σε ύψος (π.χ. τηλεχειριζόμενος εξοπλισμός).

Αντικατάσταση: Αν είναι δυνατόν η εργασία να εκτελεστεί με ασφαλέστερο τρόπο σε ύψος (π.χ. από ψαλιδωτή εξέδρα).

Μηχανικά μέτρα: π.χ. δημιουργία, ενίσχυση ή συντήρηση δαπέδων και κιγκλιδωμάτων, καθώς και διαδρόμων/κλιμάκων πρόσβασης.

Πρακτικές εργασίες: π.χ. σχεδιασμός της εργασίας με μείωση του χρόνου έκθεσης και των επικινδύνων στάσεων σώματος, απαγόρευση της εργασίας κατά μόνας και εκπαίδευση.

ΜΑΠ: Κατάλληλος και κατάλληλα συντηρημένος αντιπτωτικός εξοπλισμός, κατάλληλη εκπαίδευση και κατάλληλα σημεία αγκύρωσης, γραμμές ζωής κ.ά.

Σύμφωνα με τον νόμο 3850/2010, εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες, που οφείλονται στη φύση της εργασίας και παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο εργαζομένων που δεν έχουν εξουσιοδότηση.

Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που είναι εξουσιοδοτημένοι να εισέρχονται στις επικίνδυνες ζώνες, οι οποίες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.

Θέσεις εργασίας, διάδρομοι, εξέδρες, πλατύσκαλα, πεζογέφυρες, κεκλιμένα επίπεδα και κάθε άλλο δάπεδο, στο οποίο έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι και βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο των 0,75 μέτρων, πρέπει να έχει σε κάθε ελεύθερη πλευρά προστατευτικό έναντι πτώσης, προπέτασμα.

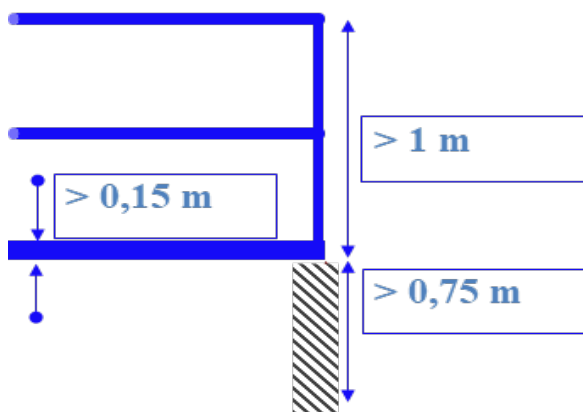
Το προστατευτικό προπέτασμα πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 1,00 μέτρο από το δάπεδο, να είναι συμπαγές

στηθαίο ή κιγκλίδωμα με χειρολισθήρα (κουπαστή), θωράκιο (παραπέτο) ύψους τουλάχιστον 0,15 μέτρα και ράβδο μεσοδιαστήματος ή αντ' αυτής να έχει πλέγμα ή άλλη κατάλληλη κατασκευή που να μην επιτρέπει τη, διαμέσου χειρολισθήρα και θωρακίου, πτώση εργαζόμενου.

Το διάστημα μεταξύ θωρακίου και ράβδου μεσοδιαστήματος και ράβδου μεσοδιαστήματος και χειρολισθήρα να μην υπερβαίνει τα 0,45 μέτρα.

Προστατευτικό προπέτασμα με τις παραπάνω απαιτήσεις είναι απαραίτητο επίσης στις παρακάτω περιπτώσεις :

- ◆ Σε ανοίγματα δαπέδων και οριζόντιων γενικά επιφανειών (τάφρους, καταπακτές, κανάλια κ.λπ.) όταν δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων μέσα σε αυτά.

- ◆ Σε δοχεία ή δεξαμενές με θερμά, καυστικά, διαβρωτικά ή δηλητηριώδη υγρά, καθώς και σε δοχεία, κάδους ή δεξαμενές με μηχανισμό ανάμιξης ή ανάδευσης, όταν τα χείλη τους βρίσκονται στο δάπεδο ή σε ύψος μικρότερο από 1,00 μέτρο από το δάπεδο και δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων σε αυτά.
- ◆ Σε ανοίγματα τοίχων και κατακόρυφων, γενικά, επιφανειών.
- ◆ Σε διαβάσεις πάνω από επικίνδυνες ζώνες (μεταφορικές ταινίες, κινούμενα μέρη μηχανημάτων, δεξαμενές κ.λπ.).

Αν δεν μπορούν να εκτελούνται προσωρινές εργασίες σε ύψος με ασφάλεια και υπό τις δέουσες εργονομικές συνθήκες από κατάλληλη επιφάνεια, πρέπει να επιλέγεται ο πλέον ενδεδειγμένος εξοπλισμός εργασίας για την εξασφάλιση και τη διατήρηση ασφαλών συνθηκών εργασίας. Οι διαστάσεις του εξοπλισμού εργασίας θα πρέπει να ανταποκρίνονται στη φύση των εργασιών και στους προβλεπόμενους περιορισμούς, καθώς και να επιτρέπουν την ακίνδυνη κυκλοφορία. Η επιλογή του πλέον ενδεδειγμένου τύπου μέσων πρόσβασης στις προσωρινές θέσεις εργασίας σε ύψος πρέπει να γίνεται συναρτήσει της συχνότητας κυκλοφορίας, του ύψους και της διάρκειας χρησιμοποίησης, του αριθμού των προσώπων που θα εργαστούν, των χαρακτηριστικών της επιφάνειας στήριξης του εξοπλισμού, του βάρους και του χώρου που καταλαμβάνουν τα υλικά, καθώς και του εξοπλισμού που πρόκειται να ανυψωθεί ή να φορτωθεί. Η επιλογή πρέπει να επιτρέπει την ασφαλή διαφυγή σε περίπτωση επικείμενου κινδύνου. Η διάβαση από ένα μέσο πρόσβασης σε εξέδρες, δάπεδα ή διόδους προσπέλασης και αντιστρόφως, δεν επιτρέπεται να προκα-

λεί πρόσθετους κινδύνους πτώσης.

Τα ικριώματα – σκαλωσιές (σταθερά ξύλινα ή μεταλλικά ικριώματα, κινητά μεταλλικά ή ξύλινα ικριώματα και αναρτημένα), οι φορητές κλίμακες (σκάλες), τα σχοινιά και οι κινητές ανυψωτικές εξέδρες εργασίας (καλαθοφόρα, εργοεξέδρες, ψαλιδωτές κ.λπ.) αποτελούν τα είδη εξοπλισμού που, συνήθως, χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση προσωρινών εργασιών σε ύψος. Η τήρηση των ελάχιστων διατάξεων που προορίζονται να εγγυηθούν ένα καλύτερο επίπεδο ασφάλειας και υγείας κατά τη χρησιμοποίηση του εξοπλισμού εργασίας, ο οποίος διατίθεται για προσωρινές εργασίες σε ύψος είναι ουσιώδης για τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Όταν χρησιμοποιείτε οποιοδήποτε εξοπλισμό για εργασία σε ύψος, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι:

- ◆ είναι σύμφωνος με τα διεθνή ή τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- ◆ υπόκειται σε τακτική επιθεώρηση και σωστή συντήρηση.
- ◆ τα πρόσωπα που τον χρησιμοποιούν είναι εκπαιδευμένα στην ασφαλή χρήση του
- ◆ υπάρχει επίβλεψη της εργασίας ώστε να διαπιστώνεται η ασφάλεια των εργαζομένων τηρούνται οι προδιαγραφές χρήσης, συντήρησης και αποθήκευσης του κατασκευαστή, καθώς και οι βασικές απαιτήσεις ασφάλειας και υγείας.

Η ύπαρξη κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου αποτελεί το πρώτο βήμα για την οικοδόμηση ενός ασφαλούς και υγιούς εργασιακού περιβάλλοντος. Το δεύτερο και ουσιαστικότερο βήμα για την εξάλειψη και τον περιορισμό των κινδύνων κατά την εκτέλεση εργασιών σε ύψος είναι η ορθή εφαρμογή της πιο πάνω νομοθεσίας. Η ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας επιτυγχάνεται μέσα από την ενημέρωση και την πληροφόρηση του κάθε εργοδότη, των εργαζομένων αλλά και των άλλων συντελεστών που εμπλέκονται στην εκτέλεση μιας εργασίας, διαμορφώνοντας παράλληλα την ορθή επαγγελματική συνείδηση για την αντιμετώπιση τέτοιων κινδύνων.

Γενικά, πρέπει να ακολουθείται μια λογική, ρεαλιστική προσέγγιση όταν εξετάζονται προφυλάξεις για εργασία σε ύψος. Οι παράγοντες που πρέπει να σταθμιστούν περιλαμβάνουν το ύψος της εργασίας, τη διάρκεια και τη συχνότητα, καθώς και την κατάσταση της επιφάνειας που θα γίνουν οι εργασίες.

Οι κίνδυνοι για εργασία σε ύψος είναι συνήθως γνωστοί και τα απαραίτητα μέτρα ελέγχου είναι εύκολο να εφαρμοστούν.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◆ Working at height, Health and Safety Executive, 2014
- ◆ Ασφάλεια στα εργοτάξια, Μ. Δόση - Σιββά, ΕΛΙΝΥΑΕ, Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, 2004

Κωνσταντίνα Ζορμπά
Μηχανικός Μεταλλείων Μεταλλουργός ◆ 2021